

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж2 532/21
30.9.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Ивана Негића, председника већа, Александре Ђорђевић и Весне Филиповић, чланова већа, у парници **тужиоца АА** из ... чији је пуномоћник Зоран Јовичић, адвокат из Смедеревске Паланке, против **тужене ББ** из ..., чији је пуномоћник Славиша Мрдаковић, адвокат из Крагујевца, ради измене одлуке о вршењу родитељског права, одлучујући о жалби тужене, изјављеној против пресуде Основног суда у Великој Плани – Судска јединица у Смедеревској Паланци П2 283/19 од 27.07.2020. године, у седници већа одржаној дана 30.9.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Основног суда у Великој Плани – Судска јединица у Смедеревској Паланци П2 283/19 од 27.07.2020. године у ставу првом, другом, трећем, петом, шестом, осмом, деветом и десетом.

ОДБИЈА СЕ захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Пресудом Основног суда у Великој Плани – Судска јединица у Смедеревској Паланци П2 283/19 од 27.07.2020. године, ставом првим изреке самостално вршење родитељског права над мал. сином ВВ, рођеним године у ..., поверава се оцу АА из ..._и дете ће имати пребивалиште на адреси оца, те се утолико мења став два диспозитива пресуде Основног суда у Великој Плани – Судска јединица у Смедеревској Паланци П2 315/15 од 23.03.2016. године. Ставом другим изреке контакти између мајке и мал. сина одвијаће се по договору мал. ВВ и тужене или тако што ће мал. ВВ проводити код мајке сваки први и трећи викенд у месецу, од петка у

15,00 па до недеље до 15,00 часова наизменично, сваки други празник (рођендане деце, родитеља, верске и државне празнике), по пола зимског и летњег распуста и другим данима по слободном договору родитеља и детета. Ставом трећим изреке обавезана је тужена ББ из ... да на име своје законске обавезе издржавања свог мал. сина ВВ, рођеног ... године у ..., плаћа на руке његовом оцу АА из ... месечни износ од 10.000,00 динара, и то почев од 06.09.2019. године, као дана поднете тужбе, па док законска обавеза издржавања буде трајала или док другом судском одлуком не буде промењена и то од 01-ог до 05-ог у месецу за текући месец, све у року од 15 дана по правноснажности пресуде, под претњом принудног извршења. Ставом четвртим изреке већа потраживања од досуђеног 10.000,00 динара па до траженог 11.000,00 динара одбијен је као неоснован. Ставом петим изреке усвојена је предложена привремена мера, па се одређује да самостално вршење родитељског права над мал. сином странака ВВ врши отац, и то од дана 27.07.2020. године па до правноснажности ове пресуде. Ставом шестим изреке усвојена је предложена привремена мера, па је обавезана тужена ББ да на име своје законске обавезе издржавања свог мал. сина плаћа месечно износ од 10.000,00 динара и то почев од 27.07.2020. године па до правноснажности ове пресуде. Ставом седмим изреке одбијена је предложена привремена мера којом је тужилац предложио да суд утврди да је тужилац АА испунио своју законску обавезу издржавања свог мал. сина ВВ за период од 01.06.2019. године до 01.10.2019. године и за период од 01.12.2019. године, па закључно са 29.02.2020. године, тако што је мал. ВВ код оца живео у наведеном периоду и што је АА сносио све трошкове издржавања као неоснован. Ставом осмим изреке жалба на пресуду не одлаже извршење привремених мера. Ставом деветим изреке одбијен је предлог пуномоћника тужене за враћање у пређашње стање као неоснован. Ставом десетим изреке одређено је да свака парнична странка сноси своје трошкове.

Против наведене пресуде тужена је благовремено изјавила жалбу, побијајући је у ставу првом, другом, трећем, петом, шестом, осмом, деветом и десетом, због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања, као и погрешне примене материјалног права.

Испитујући правилност ожалбене пресуде, у смислу члана 386 Закона о парничном поступку – ЗПП (“Службени гласник РС” бр. 72/11, 49/13 - одлука УС, 74/13 - одлука УС, 55/14, 87/18 и 18/20) у вези члана 202 Породичног закона (“Службени гласник РС” бр. 18/05 и 6/15), Апелациони суд је закључио да је жалба тужене неоснована.

Побијана пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачке 1, 2, 3, 5, 7 и 9 ЗПП, на које повреде овај суд, као другостепени, пази по службеној дужности, нити повреде одредаба парничног поступка из одредбе члана 374 став 2 тачка 12 Закона о парничном поступку, на које неосновано указује жалба тужене. Наиме, изрека пресуде је јасна и разумљива, не противречи себи ни разлозима датим у њој, у изреци је дато довољно разлога о свим битним чињеницама које су у складу са утврђеним чињеничним стањем.

Неоснован је жалбени навод да је првостепени суд ускратио право туженој да непосредно учествује у поступку чиме је починио битну повреду из чл 374 став 2 тачка 7 ЗПП. Ово стога, што је тужена била уредно позвана на рочиште одржано

27.7.2020.године, а свој изостанак није оправдала, при чему је на рочишту био присутан пуномоћник-адвокат тужене. У том смислу су неосновани и жалбени наводи да суд није доставио пуномоћнику тужене допунски налаз и мишљење Центра за социјални рад од 22.6.2020.године, имајући у виду да суд није дужан да доставља налаз и мишљење Центра за социјални рад.

Према утврђеном чињеничном стању, пресудом Основног суда у Великој Плани, Судска јединица у Смедеревској Паланци П2 315/15 од 23.03.2016. године разведен је брак парничних странака, а самостално вршење родитељског права над мал. ВВ поверено је мајци ББ из ... Према извештају Центра за социјални рад Смедеревска Паланка бр. од 25.11.2019. године тужилац, отац мал. детета, по занимању је аутомеханичар, власник приватне фирме која се бави сервисирањем камиона, док је његова мајка, тужена, ББ по занимању ветеринарски техничар, али никада није радила у струци. За време трајања брачне заједнице радила је заједно са супругом у породичној фирми, касније приватно у продавници здраве хране "ГГ", актуелно је незапослена, повремено је на раду у ..., где ради повремене послове у периоду од 2-3 месеца. Родитељи мал. ВВ су на евиденцији Центра од 2015. године када је покренут поступак за вршење права за развод брака. ВВ је правноснажном одлуком поверен мајци на вршење родитељског права, а оца је виђао и проводио време код њега по врло проширеном моделу виђања, сваког викенда у месецу кад и другим данима и терминима по међусобном договору. Иначе, странке нису биле у добрим односима и немају контакт. Тужилац је у међувремену засновао нову заједницу са супругом ДД са којом има сина ЂЂ, старог ... године. Они сви живе у његовој породичној кући у ... Стамбени материјални услови су процењени као повољни. У моменту сачињавања налаза ББ је била у емотивној вези, међутим, сада је засновала ванбрачну заједницу и живи у ... и у другом је стању. Мал. ВВ је стар ... година, уредног психомоторног развоја, адекватно, емотивно и социјално прилагођен, без тешкоћа у развоју и понашању, у последње време има проблем са прекомерном тежином, али се здравствено редовно контролише. Ученик је друге године Средње ЕЕ, смер електротехничар за електронику на возилима. У првој години је полагао математику, јер није имао адекватну оцену и, по речима мајке, морао је са оцем на летовање, зато није стигао да уради писмени задатак. Иначе је врло заинтересован за овај смер, јер се његов отац и стриц баве тим послом. Он доста времена проводи са њим на послу, а и други ученици из његовог разреда обављају практичан део наставе код његовог оца у фирми. Михајло је био на евиденцији Центра за социјални рад у 2018. години као малолетан учинилац прекршајног дела – управљање моторним возилом, па је због тога Центар предложио да му се изрекне судски укор, што је прекршајни суд и учинио. Центар је дао своје мишљење да мал. ВВ нема других дела, адекватно је прилагођен вршачкој групи и није проблематичног понашања. Овлашћени радници Центра обавили су разговор са ВВ, а по питању овог тужбеног захтева, са којим је упознат и преко својих родитеља, што значи да је и сам истицао да доста времена проводи са оцем, скоро сваки викенд, а и преко недеље, а када је његова мајка била у иностранству у континуитету је био месец и по дана. Код оца му је интересантно и доста времена проводи и на послу код њих у гаражи припремајући се за будуће занимање. Истицао је код Центра да и када су му се родитељи развели и када се преселио у ... сваки дан је путовао у ..., јер је тамо похађао школу и врло је навикнут на ту средину. Иначе, са мајком има близак однос, као и са бабом и дедом. Изразио је жељу да се виђа са њом

слободно и по договору, али да живи са оцем где има своју кућу коју му је дао на коришћење, а која се налази у истом дворишту. По мишљењу Центра, суд би требало да уважи мишљење мал. ВВ који је на високом календарском узрасту, способан да искаже своје мишљење, а посебно узимајући у обзир досадашњи однос са родитељима. Центар је суду доставио изјаву коју је он дао код Центра за социјални рад, а коју је потписао, која исто указује на чињеницу да мал. ВВ већ борави код оца и то дужи период и да је изразио жељу да жели и надаље да живи код оца. Према допунском налазу Центра за социјални рад од 22.06.2020. године овлашћени радници су се поново изјасниле да је у најбољем интересу мал. детета, које је на високом календарском нивоу и које је изразило жељу да буде поверен оцу АА на самостално вршење родитељског права, да се са мајком виђа по договору. Породичне прилике код тужене су се промениле, да је она засновала неформалну заједницу и да је у другом стању, те да ВВ доста времена проводи са оцем у његовој породици и да је она сагласна да се испуни његова жеља. Из наведеног извештаја суд је закључио да се и тужена сагласила да се одлука о поверавању промени, односно да се дете повери оцу на вршење родитељског права. Приликом саслушања мал. ВВ се у присуству психолога, без икакве присиле, јасно изјаснио да жели да живи код оца, да је код оца од јуна месеца прошле године, јер му је мајка ишла у иностранство, те да ће он одржавати контакте и са њом која је сада у ..., али да он жели да остане у ... где му живи отац. Мал. ВВ похађа ... годину средње школе, његове књиге коштају негде око 12.000,00 динара с тим што књиге купује по неколико пута годишње, патике и друга гардероба неопходна за једну сезону коштају од 30.000,00 до 40.000,00 динара, новац му је потребан и за екскурзије, џепарац, исхрану, дружење и слично, као и куповину карата од ... до ... где похађа школи.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је примењујући одредбе чл 60,61 и 65 Породичног закона, превасходно ценећи мишљење мал ВВ и мишљење Центра за социјални рад од 25.11.2019.год, допунско мишљење од 22.6.2020.године и обавештење од 21.5.2020.године закључио да је у најбољем интересу мал ВВ да буде поверен оцу, као и да одржава контакте са мајком по договору имајући у виду да мал ВВ у тренутку пресуђења има ...година. Одлучујући о висини доприноса туженог у издржавању малолетног детета, суд је имао у виду узраст малолетног ВВ, његове потребе које обухватају трошкове исхране, становања, хигијене, одеће, обуће, школовања, екскурзија и џепарца као и могућности родитеља, при чему је ценио године живота парничних странака, њихово здравствено стање, приходе и расходе, њихов животни стандард и стандард средине у којој живе као и обавезе издржавања других лица, а посебно да је тужена тренутно без запослења и у другом стању, па је обавезао да на име свог доприноса за издржавање мал. ВВ плаћа износ од 10.000,00 динара месечно, док ће преостали износ обезбедити тужилац, у чији се допринос за издржавање малолетног детета рачуна и свакодневна брига и старање о њему. Приликом доношења одлуке суд се руководио и минималном сумом издржавања која представља суму коју као накнаду за храњенике и лица на породичном смештају, периодично утврђује Министарство надлежно за породичну заштититу која је у моменту пресуђења износила 26.000,00 динара. Првостепени суд је у ставу петом изреке, налазећи да је у интересу мал детета примењујући чл 449 став 3 ЗИО усвојио привремену меру, полазећи од неспорне чињенице да је мал ВВ код оца од јуна прошле године, а да формално и даље постоји пресуда којом је дете поверено мајци, па је било неопходно регулисати где је његова адреса и где живи, као и висину доприноса

издржавања од стране тужене.

Оваква одлука првостепеног суда је правилна и на закону заснована

Наведено чињенично стање утврђено је потпуно и поуздано и оно логично и недвосмислено произилази из доказа изведених у првостепеном поступку, па наводима жалбе тужене чињенично стање утврђено од стране првостепеног суда није доведено у сумњу.

Супротно жалбеним наводима правилно је првостепени суд закључио да је у најбољем интересу мал ВВ да се повери на самостално вршење родитељског права оцу. Наиме, чланом 77 Породичног закона прописани су случајеви самосталног вршења родитељског права, па у том смислу одлука о самосталном вршењу родитељског права једног родитеља може се променити, уколико се промене околности и прилике, а посебно ако дете изјави да жели да живи са другом родитељем. При томе, суд је дужан да води рачуна о најбољем интересу детета у смислу чл.6 став 1 и чл. 266 став 1 Породичног закона.

Одредбом члана 60. став 4. Породичног закона, прописано је да дете које је навршило 15 година и које је способно за расуђивање може одлучити са којим ће родитељем живети.

У спору за заштиту права детета и у спору за вршење односно лишење родитељског права, суд је увек дужан да се руководи најбољим интересом детета, јер је тако прописано одредбом члана 266. став 1. Породичног закона.

Конвенција о правима детета у одредби члана 3. став 1. прописује, да су свим активностима које се тичу деце, без обзира која их институција спроводи, од првенственог значаја је најбољи интерес детета. Најбољи интерес детета је правни стандард, а поступање у складу са најбољим интересом детета подразумева доношење одлуке на начин на које би дете за себе одлучило, када би за то било способно.

У конкретном случају, мал ВВ је старости ... година у време вођења поступка, а јасно је изразио своју жељу да живи са оцем, зато што ради у радионици са оцем и иначе пуно времена проводи са њим, са друге стране животне околности на страни мајке су се промениле, на тај начин што је формирала заједницу живота са новим партнером, не живи више у родитељској кући, већ у кући ванбрачног партнера у другом месту и у другом је стању.

Неосновани су наводи жалбе да првостепени суд није правилно ценио мишљење Центра за Социјални рад у Смедеревској Паланци, на тај начин што није утврдио да је мал ВВ уценом од стране оца дао своје мишљење, као и да је Центар погрешно унео изјаву тужене да се сагласила са жељом мал. ВВ да живи код оца. Ово стога што тужена у току поступка није изнела основане и релевантне примедбе које би довеле у сумњу објективност и тачност налаза и мишљења, а посебно ценећи изјаву мал ВВ. који је

навршио 15 година живота и који је способан за расуђивање, па може да одлучи са којим ће родитељем живети, сходно одредби члана 60. став 4. Породичног закона. У смислу примене цитиране одредбе Закона, битна чињеница је способност за расуђивање детета које је навршило 15 годину живота, што је овде случај. Пошто је малолетни ВВ способан за расуђивање, следи да има могућност да одлучи са којим ће родитељем да живи, што је он и учинио, тако што се јасно и доследно, у свим поступцима (пред судом и органом старатељства) изјаснио да жели да живи код свог оца у селу ..., осим тога он је изразио и жељу да се виђа и са мајком по договору. То значи да је побијана одлука донета у најбољем интересу малолетног детета, па се наводима жалбе не доводи у сумњу њена правилност и законитост.

Вршење родитељског права обухвата одлуку о поверавању заједничког детета једном родитељу, о висини доприноса за издржавање од другог родитеља и о начину одржавања личних односа детета са другим родитељем с којим не живи.

Имајући у виду да је првостепени суд по службеној дужности дужан да одлучи, без обзира на садржину постављеног тужбеног захтева, о свим видовима вршења родитељског права, па сходно томе и о издржавању малолетног детета, неосновани су наводи жалбе да првостепени суд није могао да утврђује висину доприноса за издржавање од стране другог родитеља.

Неосновано жалбом тужена побија резултат доказног поступка и утврђено чињенично стање, истичући да је суд погрешно утврдио могућности тужене као дужника издржавања а самим тим и висину доприноса. Ово с разлога јер је обавеза родитеља да издржавају малолетно дете заједничка, родитељи су дужни да издржавају дете из сопствене имовине и прихода у складу са својим могућностима. Висина издржавања одређује се према критеријумима прописаним чланом 160 Породичног закона РС (према потребама повериоца и могућностима дужника издржавања), при чему се води рачуна о минималној суми издржавања (став први). Потребе повериоца издржавања зависе од његових година, здравља, образовања, имовине, прихода те других околности од значаја за одређивање издржавања (став други). Могућности дужника издржавања зависе од његових прихода, могућности за запослење и стицање зараде, његове имовине, његових личних потреба, обавеза да издржава друга лица, те других околности од значаја за одређивање издржавања (став трећи). Минимална сума издржавања представља суму коју као накнаду за храњенике, односно за лица на породичном смештају периодично утврђује Министарство надлежно за породичну заштиту у складу са законом (став четврти). Висина издржавања треба да омогући такав ниво животног стандарда за дете какав ужива родитељ - дужник издржавања. Имајући у виду потребе малолетног ВВ, старости ... година, висину примања и прилике оца као другог родитеља коме је мал. дете поверено на чување, васпитање минималну суму издржавања, као и околности на страни дужника издржавања, да је незапослена и у другом стању, правилно је првостепени суд проценио да је износ од 10.000,00 динара адекватан и да тај износ неће довести у питање егзистенцију тужене.

Неоснован је жалбени навод да је првостепени суд погрешно када је обавезао тужену да исплаћује тужиоцу допринос за издржавање на руке, а имајући у виду да су парничне странке у лошим односима, ово стога што се под овим подразумева да то може учинити и поштанском упутницом без виђања тужиоца.

Како је побијана пресуда заснована на правилно и потпуно утврђеном чињеничном стању на које су правилно примењене одредбе материјалног права, те како се ни осталим жалбеним наводима тужене правилност и законитост побијане пресуде не доводи у сумњу, то је иста морала бити потврђена у ожалбеном делу.

Апелациони суд је приликом одлучивања имао у виду да је у уводу пресуде као место пребивалишта тужиоца наведено место ..., уместо ..., али је нашао да се ради у очигледној омашци, коју према чл 362 ЗПП, председник већа може исправити, па иста не утиче на правилност побијане пресуде.

Приликом доношења другостепене одлуке, Апелациони суд је ценио и остале жалбене наводе, али је нашао да се истима не доводи у сумњу законитост и правилност пресуде, те да су исти ирелевантни за другачију одлуку суда, па их није посебно образлагао, у складу са чланом 396 став 2 ЗПП.

Правилна је и одлука о трошковима поступка, јер је донета правилном применом члана 207 Породичног закона.

Са изнетих разлога, на основу одредбе члана 390 и 401 тачка 2 Закона о парничном поступку, одлучено је као у ставу првом изреке.

Одбијен је захтев тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка, обзиром да са жалбом у другостепеном поступку није успела, па је, на основу члана 165 став 1 ЗПП, одлучено као у ставу другом изреке.

Председник већа-судија
Иван Негић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић